

рыночної діяльності. Так, наприклад, ліцензування як адміністративний метод державного регулювання здійснюється з метою недопущення на ринковий ринок неякісної продукції, упорядочення підприємництва в видах діяльності, які не можуть регулюватися ринком.

Істочники і література:

1. Державне регулювання економіки України: Методологія, напрями, тенденції, проблеми / за ред. М. М. Якубовського. – К. : НДЕІ Мін-ва економіки України, 2005. – 410 с.
2. Жаліло Я. А. Регулювання ринкової економіки: сучасний досвід розвинених країн / Я. А. Жаліло. – К. : НІСД, 1996. – 86 с. – (Економічні стратегії; Вип. 1).
3. Збаразька Л. О. Внутрішній ринок України: проблеми і стратегія розвитку / Л. О. Збаразька // Наукові праці Дон НТУ. Серія : Економічна. – 2003. – Вип. 68. – С. 18-25.
4. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004-2015 роки) "Шляхом Європейської інтеграції" / А. С. Гальчинський, В. М. Геєць та ін.; Нац. ін-т стратег. дослідж., Ін-т екон. Прогнозування НАН України, Мін-во економіки та з питань європ. інтегр. України. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2004. – 416 с.

Назарова К.О.

УДК [657.6:34]:005

РОЗВИТОК СИСТЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АУДИТУ В УКРАЇНІ ВІДПОВІДНО ДО СУЧАСНИХ СВІТОВИХ КОНЦЕПЦІЙ УПРАВЛІННЯ

Актуальність статті полягає в тому, що в Україні відбуваються економічні реформи, які охоплюють різні сторони як макrorівня держави, так і мікро-рівня, тобто фінансово – господарської діяльності підприємства. Основу такого функціонування складає нормативно – правове забезпечення таких реформ. В першу чергу, це стосується нормативно – правового поля, яке визначає умови функціонування всіх учасників економіки України: і держави, і підприємств. Трансформація умов функціонування, обліку, оподаткування тощо у відповідності до сучасних світових концепцій управління вимагають відповідних змін нормативно правової системи правового забезпечення аудиту.

Постановка проблеми.

В сучасних умовах розвитку економіки України змінюється роль аудитора та його місце в сучасних концепціях управління, а його діяльність (як і аудиту в цілому) потребує реформування та відповідного нормативно-правового узгодження з потребами держави та власників підприємств. Спостерігається проблема певної невідповідності вимог основного регулятора аудиту та можливостей високого якісного рівня більшості аудиторських фірм.

Мета статті полягає в дослідженні розвитку системи правового забезпечення аудиту в Україні відповідно до сучасних світових тенденцій управління.

Об'єктом дослідження обрано систему правового забезпечення аудиту в Україні; **предметом** – систему правового забезпечення аудиту у відповідності до зростаючих вимог якості аудиторських послуг.

Завдання. У відповідності до визначеної мети дослідження було визначено низку завдань для її реалізації:

- визначити сучасне тлумачення аудиту та аудиторської діяльності;
- дослідити зміни потреб власників до нового податкового законодавства України;
- обґрунтувати сучасні вимоги регулятора аудиту в Україні у відповідності до економічних реформ в Україні;
- з'ясувати нові вимоги державних контролюючих органів, що представляють інтереси держави, до якості аудиту.

Аналіз останніх досліджень.

Вагомий внесок у дослідження проблеми правового забезпечення аудиту в Україні привнесли такі науковці, як М.Т.Білуха, Ф.Ф. Бутинець, Т.О. Каменська, М.Д. Корінько, Л.П. Кулаковська, В.В. Немченко, М.О. Никонів, В.П. Пантелеев, І.І. Пилипенко, О.А. Петрик, О.Ю. Редько, В.С.Рудницький, В.Я. Савченко, Б.Ф.Усач, а також такі відомі зарубіжні вчені, як В.Д. Андреев, М. Сонін, Л.В. Сотнікова, В.П.Суйц, А.А.Терехов, А.Т.Шеремет, М.Н. Черних, Г.О. Юдіна та інші.

Виклад основного матеріалу.

Становлення аудиту в Україні почалося у 1989-1991 роках, а офіційне визнання відбулося 22 квітня 1993 р. у зв'язку з прийняттям Закону України "Про аудиторську діяльність", у якому визначені правові засади здійснення аудиторської діяльності в Україні, що спрямовані на створення системи незалежного контролю з метою захисту інтересів власника [1].

Відповідно до зазначеного закону у тому ж році була створена Аудиторська палата України, яка функціонує як незалежний самостійний орган на засадах самоврядування і до сьогодні. Також у 1993 році згідно з тим же Законом була створена Спілка аудиторів України, яка займається питаннями розвитку аудиторської діяльності в Україні.

Як в світі взагалі, так і в Україні аудит три пройшов 3 етапи:

Перший етап в Україні припав на 1989-1992 рр, коли створювалися перші аудиторські фірми (в т.ч. представництва найбільших світових фірм).

Другий - 1993-1998 рр. - формування системи нормативно-правового забезпечення аудиту в Україні.

Третій – з 1999 р. і до тепер – трансформація та удосконалення аудиту.

На сьогодні аудит – це перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів [1].

Поняття аудиторської діяльності відрізняється від поняття аудит і представляє собою підприємницьку діяльність, яка включає в себе організаційне і методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок (аудит) та надання інших аудиторських послуг.

Податкова система є однією з фундаментів розвитку України, але, на жаль, на сьогодні спостерігається тенденція щодо її нестабільності. Проте, як показує практика правозастосування податкового законодавства, зміни, що вносяться до законів України з питань оподаткування, досить часто спричиняють нові проблеми.

На сьогодні відчутний вплив та функціонування вітчизняної економіки здійснює в першу чергу Податковий кодекс України (далі - ПКУ) [2]. Його можна розглядати навіть як основний фактор впливу на зовнішній аудит, з одного боку, і, відповідно опосередковано, на всю систему управління підприємства. Саме ПКУ регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.

Із вступом в дію ПКУ у 2011 році, багато підприємств сфери послуг були звільнені від податку на додану вартість. Це мало вплив на постачальників і споживачів аудиторських послуг, що дозволяють певному числу компаній анулювати реєстрацію як платників ПДВ. До введення в дію кодексу багато аудиторів працювали на єдиному податку. Вони надавали аудиторські та бухгалтерські послуги підприємствам, які ті, в свою чергу, відносили на валові витрати підприємства. Але тепер згідно з ПКУ платниками єдиного податку не можуть бути - фізичні особи - підприємці, які здійснюють діяльність у сфері аудиту.

Необхідно враховувати, що окремі професійні сертифіковані аудитори (а не аудиторські фірми) ніколи не „диктували моду” в цій сфері і їх послуги завжди коштують менше, ніж послуги, що надає штат працівників – аудиторська фірма. Підприємства крупного бізнесу при інших рівних можливостях бажають бачити на аудиторському висновку (звіті) печатку фірми, а не фізичної особи.

Окрім ПКУ на розвиток аудиту впливають:

- Господарський кодекс України – в частині забезпечення зростання ділової активності суб'єктів господарювання, розвитку підприємництва і на цій основі підвищення ефективності суспільного виробництва, його соціальної спрямованості відповідно до вимог Конституції України. Даний кодекс також визначає саме правове поле аудиту [3].

- Цивільний кодекс України – в частині правового забезпечення окремих стадій аудиторської діяльності, зокрема, підписання договорів на проведення аудиту і т.п. Також цей кодекс вводить в правову систему термін „аудиторська перевірка” [4].

Головним завданням Аудиторської палати України є сприяння розвитку аудиту в країні, рішення на єдиній методологічній основі принципових питань аудиторської діяльності в Україні. Тому майже на тому ж етапі розвитку вітчизняного аудиту, що і набрання чинності ПКУ, головний регулятор України підписує угоди стратегічного значення із [10]:

1. Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України (11.03.2010 р.).
2. Всеукраїнською асоціацією кредитних спілок (24.05.2011 р.)
3. Державною податковою службою України (31.08. 2011 р.).

З 2004 р. в Україні в процесі здійснення аудиту застосовують Міжнародні стандарти аудиту Міжнародної федерації бухгалтерів (далі МСА), які в редакції 2010 року мають значно ширшу назву, що окрім стандартів аудиту охоплює стандарти контролю якості, огляду, іншого надання впевненості та супутні послуги [5, 6, 7].

Аудитор може вважати за необхідне за певних обставин відступити від стандартів для більш ефективного виконання завдання, але він має аргументувати подібний відступ [8, 9].

Розробкою МСА займається Рада з міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості Міжнародної федерації бухгалтерів. Зазначена Рада також розробляє Положення з міжнародної практики аудиту, Положення з міжнародної практики завдань з огляду та Положення з міжнародної практики супутніх послуг, які є допомогою аудиторам у дотриманні стандартів і забезпеченні належної аудиторської практики та Міжнародні стандарти контролю якості.

Окремо необхідно зазначити, що етично – професійні вимоги до аудиторів в Україні визначаються Кодексом етики професійних бухгалтерів, основним недоліком якого можна вважати відсутність його юридичного статусу і, відповідно, номеру Міністерства фінансів України [9]. Як наслідок за його порушення майже неможливо притягнути аудитора до відповідальності, хоча Кодекс має слугувати основою етичних вимог, які висуваються до професійних бухгалтерів (аудиторів) у кожній країні

Висновки.

Таким чином, пройшовши всі загальноприйняті стадії аудиту, необхідно зазначити, що сучасний аудит потребує такого розвитку та удосконалення, коли до ефективного господарювання підприємств різних сфер національної економіки долучається і власники, і незалежні аудитори, і внутрішні аудитори, і держава (в першу чергу, в особі головного регулятора аудиту). Сучасні світові концепції управління ґрунтуються на професійному судженні всіх учасників фінансово – господарської діяльності підприємства. Відповідно, зазначений розвиток аудиту може відбуватися лише за умови удосконалення правової системи регулювання аудиту.

Джерела та література:

1. Про аудиторську діяльність : Закон України від 22 квітня 1993 р. № 1862 – IV, зі змінами : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>— Назва з екрана.
2. Податковий кодекс України : чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 1 листоп. 2011 р. – К. : Вид. Паливода А. В., 2011. – 534 с.
3. Господарський кодекс України; Господарський процесуальний кодекс України : офіційні тексти. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 303 с.
4. Цивільний кодекс України : зі змінами і допов. станом на 15 лют. 2011 р. – К. : Правова єдність, 2011. – 308 с.
5. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. – К. : ТОВ „ІАМЦ АУ „СТАТУС”, 2010. – Ч. 1. – 848 с.; Ч. 2. – 416 с.
6. Пилипенко І. І. Стандарти аудиту та етики : навч. посіб. / І. І. Пилипенко, О. Ю. Редько. – К. : ДП "Інформаційно-аналітичне агентство", 2007. – 277 с.
7. Організація і методика аудиту : навч. посіб. / М. О. Никонович, К. О. Редько, О. А. Юр'єва; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2009. – 472 с.
8. Редько О. Ю. Методологія та організація професійного аудиту в Україні. Стан та перспективи розвитку : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09 / О. Ю. Редько. – К., 2009. – 435 с.
9. Аудит. Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту : підруч. / за ред.: проф. В. В. Немченко, О. Ю. Редько. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 540 с.
10. Аудиторська палата України : [Електронний ресурс] : офіційний сайт. – Режим доступу : www.apu.org.ua.

Озеран А.В., Літвинчук А.С.**УДК 657.1****ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ КОРИГУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ ІНФЛЯЦІЇ**

Актуальність. У період нестійкого економічного становища країни проблемам якості фінансової звітності на підприємстві приділяється все більша увага. Інфляція – явище, яке може мати негативний вплив на структуру фінансування підприємства. Найбільш поширеною оцінкою немонетарних активів підприємства є оцінка за первісною (фактичною, історичною) вартістю, яка на кінець звітного року в умовах нестабільності цінних змін не завжди відповідає ринковій вартості активів, що призводить до втрати актуальності інформації наведеної у фінансових звітах підприємств. У МСФЗ 29 “Фінансова звітність в умовах гіперінфляції” зазначено: “...звітність про результати операційної діяльності та фінансовий стан, подана в місцевій валюті без перерахунку, є некорисною”. Тому, вітчизняними та закордонними науковцями серед яких можна виділити Головка В.І., Мисак Г.В., Коршикову Р.С., Остап'юк Н.А., Остап'юк М., Євсєєва В.М, Гусєва Є. В., проводяться дослідження методів коригування показників фінансової звітності в умовах інфляції.

Постановка проблеми. На сьогодні ні міжнародними стандартами, ні національними стандартами не встановлено абсолютного рівня інфляції, при якому необхідно здійснювати коригування показників фінансової звітності, тобто необхідність перерахунку фінансового звіту визначається керівництвом підприємства. Єдиним орієнтиром для фінансової служби підприємства щодо індексу інфляції є значення кумулятивного темпу інфляції за трирічний період, який згідно з МСФЗ 29 “Фінансова звітність в умовах гіперінфляції” має наблизитися до 100% або перевищувати цей рівень, а згідно з П(С)БО 22 “Вплив інфляції” – до 90% та вище. Проте, актуальною залишається проблема визначення темпів зростання індексів інфляції, при яких виникає необхідність коригування показників фінансової звітності на кінець звітного періоду. Також серед вітчизняних та закордонних науковців не існує однозначної думки щодо методів коригування фінансової звітності підприємства.

Предмет статті. Комплекс теоретичних та практичних питань, що пов'язані з необхідністю коригування показників фінансової звітності господарської діяльності підприємств в умовах інфляції.

Об'єкт статті. Процес визначення критеріїв темпів інфляційного зростання та вибір оптимального методу коригування фінансової звітності підприємства за визначений звітний період.

Мета статті. Метою написання статті є визначення темпів інфляції, за яких необхідно коригувати фінансову звітність підприємства, згідно з нормативно-правовою базою, а також аналіз методів коригування даних показників.